

Αριθμ. Πρωτ. 138

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ^ι ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ^ι ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ^ι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

*«Ίδού νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας»
(Β' Κορ. 6, 2-3)*

Αγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, μᾶς συνιστᾷ αὐτήν τήν περίοδον νά στρέψωμεν τό ἐνδιαφέρον μας πρός τήν ἀληθινήν μετάνοιαν, «τό χωνευτήριον τῆς ἁμαρτίας», κατά τόν Ἱερόν Χρυσόστομον. Ἡ μετάνοια εἶναι τό πρῶτον θέμα τοῦ κηρύγματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ πεμπτουσία τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Εἶναι τό καθημερινόν προσκλητήριον τῆς Ἐκκλησίας πρός ὅλους μας.

Παρά ταῦτα, πολλοί τῶν χριστιανῶν δέν ἔχομεν βιώσει πραγματικῶς τήν μετάνοιαν. Ἐνίοτε δέ θεωροῦμεν αὐτήν ὡς μή ἀφορῶσαν εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, διότι δέν ἐρχόμεθα εἰς ἑαυτούς, δέν συνερχόμεθα καί δέν συναισθανόμεθα ὅτι ἔχομεν ὑποπέσει εἰς ποιάν τινα ἁμαρτίαν. Ἀλλ' ὡς διδάσκει ὁ ἔμπειρος τῆς πνευματικῆς ζωῆς Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος καί δογματίζουν ἐμπειρικῶς οἱ πλεῖστοι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, «ἡ μετάνοια εἶναι ἀπαραίτητος καί εἰς τούς τελείους». Καί τοῦτο διότι μετάνοια δέν εἶναι μόνον ἡ μεταμέλεια διά τᾶς ἁμαρτίας μας καί ἡ συνακόλουθος ἀπόφασις νά μή ἐπαναλάβωμεν αὐτάς ἀλλά καί ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἀντιλήψεών μας πρός τό ἀγαθότερον, ὥστε νά ἐπέρχεται μία διαρκῆς βελτίωσις τῶν ἀντιλήψεών μας περί τοῦ Θεοῦ καί τοῦ κόσμου, αὔξησις τῆς ἀγάπης καί τῆς ταπεινώσεως, τῆς καθάρσεως καί τῆς εἰρήνης.

Ἐπὶ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἡ μετάνοια εἶναι πορεία ἀτελεύτητος πρὸς τὴν τελειότητα τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν νὰ τείνωμεν καὶ νὰ κινούμεθα συνεχῶς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τελειότης τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειρος, ἡ πορεία μας πρὸς τὸ καθ' ὁμοίωσιν αὐτῆς εἶναι ἐπίσης ἄπειρος καὶ ἀτελεύτητος. Πάντοτε ὑπάρχει ἐπίπεδον τελειότητος ἀνώτερον ἐκείνου εἰς τὸ ὁποῖον εὐρισκόμεθα ἐκάστοτε καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε πρέπει νὰ ἐπιζητοῦμεν τὴν προόδον μας τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν μεταμόρφωσίν μας, ὡς προτρέπει καὶ ὁ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ἀναβάς καὶ θεασάμενος μυστήρια ἄρρητα Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων: «Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος». (Β' Κορ. 3, 18).

Ὅσον καθαίρεται ὁ ἐσωτερικὸς μας κόσμος, ὅσον περισσότερο καθαρίζεται ὁ πνευματικὸς ὀφθαλμὸς μας, τόσον καθαρώτερον βλέπομεν τὸν ἑαυτὸν μας καὶ τὰ πάντα καὶ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ, αὐτὴ ἡ βελτίωσις τῆς θεάσεως τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου καὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας, συνιστᾷ μετάνοιαν, μίαν δηλονότι νεωτέραν καὶ βελτιωμένην κατάστασιν τοῦ πνεύματός μας, ἐκείνης εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρισκόμεθα μέχρι τοῦδε. Ἐπὶ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, ἡ μετάνοια εἶναι ἡ βασικὴ προϋπόθεσις τῆς πνευματικῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ καθ' ὁμοίωσιν πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ὑπάρξεώς μας.

Ἡ μετάνοια, βεβαίως, διὰ νὰ εἶναι πραγματικὴ, πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἀναλόγους καρπούς, ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τὴν συγχώρησιν τῶν συνανθρώπων μας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγαθοεργίαν. Ἡ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπον κίνησις τῆς καρδίας μας πρὸς τὴν ἀποδοχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν του, ἀποτελεῖ βασικὸν στοιχεῖον τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας. Ἡ ὁδός, ἄλλωστε, τῆς μετανοίας εἶναι ἀμαρτημάτων κατάγνωσις καὶ ἐξομολόγησις αὐτῶν, τὸ μὴ μνησικακεῖν, εὐχή ζέουσα καὶ ἀκριβής, ἐλεημοσύνη, ταπείνωσις, ἀγάπη πρὸς πάντας, νίκη τοῦ καλοῦ ἐπὶ τοῦ κακοῦ, ἀποφυγὴ κενοδοξίας καὶ ματαιίας ἐπάρσεως, μαραιομένης αὐστοστιγμεί.

Τὴν ἐντὸς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πάλην τῆς μετανοίας ἀποκαλύπτει «τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου τὸ διάφορον...» καὶ καλεῖ ἡμᾶς πάντας νὰ «μισήσωμεν τοῦ μὲν τὴν ὑπερήφανον φωνὴν, τοῦ δὲ νὰ ζηλώσωμεν τὴν εὐκατάνυκτον εὐχήν», προσευχόμενοι ἐκτενῶς μετὰ δακρῶν «ὁ Θεὸς ἰλάσθητι ἡμῖν τοῖς ἀμαρτωλοῖς καὶ ἐλέησον ἡμᾶς».

Ἡ ἀρχομένη περίοδος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς προσφέρεται, ἐν μέσῳ τῆς ἐκτεταμένης ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου οικονομικῆς κρίσεως, διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς βοηθείας μας πρὸς τὸν συνάνθρωπον. Οὕτως ἐνεργοῦντες φιλανθρωπῶς καὶ ἐκδηλώνοντες ἐμπράκτως τὴν μεταστροφὴν μας, ἀπὸ τὴν μέχρι τοῦδε ἀτομικιστικὴν ἀντιμετώπισιν φαρισαϊκῶς τῆς ζωῆς πρὸς μίαν συλλογικὴν καὶ ἀλτροῦιστικὴν τελωνικὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῆς, θά ἔχωμεν πραγματοποιήσει μεγάλην καὶ ὠφελιμωτάτην μετάνοιαν καὶ ἀλλαγὴν τοῦ τρόπου

τῆς ἀτομοκεντρικῆς ἀντιλήψεως καί θά ἔχωμεν βιώσει τήν μετάνοιαν ὡς πρὸς μίαν κεφαλαιώδη καί ἐσφαλμένην στάσιν ζωῆς διὰ τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τήν ἀμαρτίαν τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ καί τῆς κενοδοξίας εἰς τήν ἀρετήν τῆς φιλαλληλίας, «ζηλοῦντες τοῦ τελώνου καλῶς τήν ἠλεημένην ταπείνωσιν καί γνώμην».

Ἀπό τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ κήρυκος καί ἐμπειρικοῦ διδασκάλου τῆς μετανοίας, εἰσερχόμενοι εἰς τήν σωτηριώδη ταύτην περίοδον τῆς καθάρσεως καρδίας καί πνεύματος, ἵνα ὑποδεχθῶμεν τό Πάθος, τόν Σταυρόν, τήν Ταφήν καί τήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, οὐχί συμβόλοις καί λόγοις μόνον, ἀλλά ἐμπράκτως καί βιωματικῶς, μετ' αὐτοῦ διαχρονικῶς προτρεπόμεθα καί παρακαλοῦμεν καί ἱκετεύομεν καί ἡμεῖς ὁ ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ἐλάχιστος: «τῆς μετανοίας ἐστί, τό καινούς γενομένους, εἶτα παλαιωθέντας ὑπὸ τῶν ἀμαρτημάτων, ἀπαλλάξαι τῆς παλαιότητος καί καινούς ἐργάσασθαι...ἐκεῖ γάρ τό ὄλον ἢ Χάρις ἦν».

Ἰδού, λοιπόν, ἀδελφοί καί τέκνα, ἠνέωκται ἐνώπιον ἡμῶν καιρός εὐπρόσδεκτος «τοῦ λυπεῖσθαι» καί στάδιον ἀνανήψεως καί ἀσκήσεως ἵνα, «πρὶν ἢ διαλυθῆναι τό θέατρον φροντίσωμεν τῆς ἡμῶν σωτηρίας», ἐν ἀληθεί καί βιωματικῇ καρδιακῇ μετανοίᾳ ἐφ' οἷς «ἠμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν...οὐδέ συντηρήσαμεν, οὐδέ ἐποιήσαμεν, καθὼς ἐνετείλατο» ἡμῖν ὁ Κύριος, ἵνα «φείσηται ἡμῶν ὁ πανταχοῦ παρῶν καί τά πάντα πληρῶν» Χριστός ὁ Θεός, κατὰ τό μέγα Αὐτοῦ καί ἀνεξιχνίαστον Ἔλεος, Οὐ ἡ σωτήριος Χάρις εἶη μετὰ πάντων.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, βιδ' β.
+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, β' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τό Ἱερόν Εὐαγγέλιον.